

SEDER 5780 INSTRUCTIONS

Table of Contents:

Key Points - 1

Preparations - 2

Early Seder Section - 3

Late Seder Section - 19

Close - 22

KEY POINTS (Note all times are for Toronto)

1. All Mitzvot of Seder Night will be performed after halachic nightfall (after 8:30 PM)
2. We will create a shared Seder experience using technology before work becomes forbidden with the onset of Yom tov (candle lighting at 7:35 PM).
3. We will drink one cup of wine and eat vegetables (Karpas) before dark – which is permitted on erev Pesach but we will not eat matzah until after 8:30 PM. If you follow this approach you will have five cups of wine – one during the Zoom Seder and four after 8:30 PM
4. For families with someone who will not recite Kiddush after 8:30 PM – please start with Kadeish, Urchatz etc. after 6:32 PM in order to fulfill their mitzvah. Other families can start earlier in the evening and should recite Kiddush without God's name. Everyone should recite Kiddush again after 8:30 PM.
5. While the abridged Maggid can be recited by everyone, the words of the Haggadah remain true: Anyone who increases in the telling of the story is to be praised.
6. Include Your Family's Favorite Songs from the End of the Seder before Rabban Gamliel Omer

PREPARATIONS:

Plan Technology: FYI – the free Zoom calls only last 40 mins. You need to have a paid account for a longer Zoom (or just set up another free Zoom call back to back). If it is just two homes being connected you can use FaceTime or Skype.

Set Table: Prepare Seder Plate

Say weekday mincha before 6:30 PM (after 1:53 PM)

Get dressed for seder: put on kitel if that's your custom – put out pillows - etc.

Early start to Seder... Using Zoom / Facetime / Skype

Say **Kadeish Urchatz etc.**–

For those who will not be able to say Kiddush themselves later - as a community - we will say the full brachot over Zoom. For families on their own, say it without God's name, if all family members can say it on their own later.

EARLY SEDER SECTION:

Pour a cup of wine.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו ה' אלהינו באהבה (לשבת: שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, (לשבת: את יום השבת הזה ו) את יום חג המצות הזה זמן חרותנו, (לשבת: באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (לשבת: ושבת) ומועדי קדשך (לשבת: באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has chosen us from all peoples and has raised us above all tongues and has sanctified us with His commandments. And You have given us, Lord our God, [Sabbaths for rest], appointed times for happiness, holidays and special times for joy, [this Sabbath day, and] this Festival of Matsot, our season of freedom [in love] a holy convocation in memory of the Exodus from Egypt. For You have chosen us and sanctified us above all peoples. In Your gracious love, You granted us Your [holy Sabbath, and] special times for happiness and joy.

ברוך אתה ה', מקדש ישראל והזמנים.

Blessed are You, O Lord, who sanctifies Israel, and the appointed times.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has granted us life and sustenance and permitted us to reach this season.

Drink wine while leaning to the left.

AFTER BLESSING - BRACHA ACHARONA

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, על הגפן ועל פרי הגפן, על תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבע מטובה. רחם נא ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברכך עליה בקדשה ובטהרה [בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה] ושמחנו ביום חג המצות הזה, כי אתה ה' טוב ומטיב לכל, ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן. ברוך אתה ה', על הגפן ועל פרי הגפן.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, for the vine and for the fruit of the vine; and for the bounty of the field; and for a desirable, good and broad land, which You wanted to give to our fathers, to eat from its fruit and to be satiated from its goodness. Please have mercy, Lord our God upon Israel Your people; and upon Jerusalem, Your city: and upon Zion, the dwelling place of Your glory; and upon Your altar; and upon Your sanctuary; and build Jerusalem Your holy city quickly in our days, and bring us up into it and gladden us in its building; and we shall eat from its fruit, and be satiated from its goodness, and bless You in holiness and purity. [On Shabbat: And

may you be pleased to embolden us on this Shabbat day] and gladden us on this day of the Festival of Matsot. Since You, Lord, are good and do good to all, we thank You for the land and for the fruit of the vine. Blessed are You, Lord, for the land and for the fruit of the vine

U'rchatz / Karpas

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה.

Blessed are you, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the earth.

Yachatz - Break Middle Matzah

Pour the next cup but don't drink it...

FULL MAGGID - WITH HALLEL AND NIRTZA SONGS מגיד

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. קל דכפין ייתי ויכל, קל דצריך ייתי ויפסח. השתא הקא, לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין

This is the bread of destitution / affliction that our ancestors ate in the land of Egypt. Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people.

Four Questions מה נשתנה

מסיר את הקערה מעל השולחן הבן שואל

Remove the plate from the table. A child then asks:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אנו אוכלין סמך ומצה, הלילה הזה – כלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות – הלילה הזה (כלו) מרור. שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת – הלילה הזה שתי פעמים. שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין – הלילה הזה כלנו מסבין

What differentiates this night from all [other] nights? On all [other] nights we eat *chamets* and *matsa*; this night, only *matsa*? On all [other] nights we eat other vegetables; tonight (only) *marror*. On all [other] nights, we don't dip [our food], even one time; tonight [we dip it] twice. On [all] other nights, we eat either sitting or reclining; tonight we all recline.

We Were Slaves in Egypt עבדים היינו

מחזיר את הקערה אל השולחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה

Put the seder plate back on the table. The matsot should be uncovered during the saying of the Haggadah.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

We were slaves to Pharaoh in the land of Egypt. And the Lord, our God, took us out from there with a strong hand and an outstretched forearm. And if the Holy One, blessed be He, had not taken our ancestors from Egypt, behold we and our children and our children's children would [all] be enslaved to Pharaoh in Egypt. And even if we were all sages, all discerning, all elders, all knowledgeable about the Torah, it would be a commandment upon us to tell the story of the exodus from Egypt. And anyone who adds [and spends extra time] in telling the story of the exodus from Egypt, behold he is praiseworthy.

מעשה שהיה בבני ברק Story of the Five Rabbis

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני-ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל-אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

It happened once [on Pesach] that Rabbi Eliezer, Rabbi Yehoshua, Rabbi Elazar ben Azariah, Rabbi Akiva and Rabbi Tarfon were reclining in Bnei Brak and were telling the story of the exodus from Egypt that whole night, until their students came and said to them, "The time of [reciting] the morning Shema has arrived."

אמר רבי אלעזר בן-עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר, למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחקמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח.

Rabbi Elazar ben Azariah said, "Behold I am like a man of seventy years and I have not merited [to understand why] the exodus from Egypt should be said at night until Ben Zoma explicated it, as it is stated (Deuteronomy 16:3), 'In order that you remember the day of your going out from the land of Egypt all the days of your life;' 'the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked during] the days, 'all the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked also during] the nights." But the Sages say, "'the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked in] this world, 'all the days of your life' [indicates that the remembrance be invoked also] in the days of the Messiah."

כנגד ארבעה בנים The Four Sons

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

Blessed be the Place [of all], Blessed be He; Blessed be the One who Gave the Torah to His people Israel, Blessed be He. Corresponding to four sons did the Torah speak; one [who is] wise, one [who is] evil, one who is innocent and one who doesn't know to ask.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן

What does the wise [son] say? "What are these testimonies, statutes and judgments that the Lord our God commanded you?" (Deuteronomy 6:20)" And accordingly you will say to him, as per the laws of the Pesach sacrifice, "We may not eat an afikoman [a dessert or other foods eaten after the meal] after [we are finished eating] the Pesach sacrifice (Mishnah Pesachim 10:8)."

רשע מה הוא אומר? מה העבודה הזאת לכם. לכם – ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הפלל כפר בעקר. ואף לי ולא-לו. אלו היה שם, לא היה נגאל. "בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים": אתה הקהה את שניו ואמור לו

What does the evil [son] say? "'What is this worship to you?' (Exodus 12:26)" 'To you' and not 'to him.' And since he excluded himself from the collective, he denied a principle [of the Jewish faith]. And accordingly, you will blunt his teeth and say to him, "'For the sake of this, did the Lord do [this] for me in my going out of Egypt' (Exodus 13:8)." 'For me' and not 'for him.' If he had been there, he would not have been saved.

"בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים" תם מה הוא אומר? מה זאת? ואמרת אליו

What does the innocent [son] say? "'What is this?' (Exodus 13:14)" And you will say to him, "'With the strength of [His] hand did the Lord take us out from Egypt, from the house of slaves' (Exodus 13:14)."

ונשאינו יודע לשאול – את פתח לו, שנאמר, והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים

And [regarding] the one who doesn't know to ask, you will open [the conversation] for him. As it is stated (Exodus 13:8), "And you will speak to your son on that day saying, for the sake of this, did the Lord do [this] for me in my going out of Egypt."

יכול מראש חדש? תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בעבור זה – בעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך

It could be from Rosh Chodesh [that one would have to discuss the Exodus. However] we learn [otherwise, since] it is stated, "on that day." If it is [written] "on that day," it could be from while it is still day [before the night of the fifteenth of Nissan. However] we learn [otherwise, since] it is stated, "for the sake of this." I didn't say 'for the sake of *this*' except [that it be observed] when [*this*] matsa and *maror* are resting in front of you [meaning, on the night of the fifteenth].

מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו In the Beginning Our Fathers Were Idol Worshipers

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועקשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל-כל-העם, כה אמר ה' אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים

From the beginning, our ancestors were idol worshipers. And now, the Place [of all] has brought us close to His worship, as it is stated (Joshua 24:2-4), "Yehoshua said to the whole people, so said the Lord, God of Israel, 'Over the river did your ancestors dwell from always, Terach the father of Avraham and the father of Nachor, and they worshiped other gods.

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל-ארץ כנען, וארבה את-זרעו ואתן לו את-יטחק, ואתן לי-יטחק את-יעקב ואת-עשו. ואתן לעשו את-הר שעיר לרשת אתו, ויעקב ובניו ירדו מצרים

And I took your father, Avraham, from over the river and I made him walk in all the land of Canaan and I increased his seed and I gave him Yitschak. And I gave to Yitschak, Ya'akov and Esav; and I gave to Esav, Mount Seir [in order that he] inherit it; and Yaakov and his sons went down to Egypt."

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא חשב את־הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם, ידע תדע כי־גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את־הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחר־יכן יצאו ברכש גדול

Blessed be the One who keeps His promise to Israel, blessed be He; since the Holy One, blessed be He, calculated the end [of the exile,] to do as He said to Avraham, our father, in the Covenant between the Pieces, as it is stated (Genesis 15:13-14), "And He said to Avram, 'you should surely know that your seed will be a stranger in a land that is not theirs, and they will enslave them and afflict them four hundred years. And also that nation for which they shall toil will I judge, and afterwards they will go out with much property.'"

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לללותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לללותנו, וְהַקְדוּשׁ בְרוּךְ הוּא מְצִילֵנו מִיָּדָם

And it is this that has stood for our ancestors and for us; since it is not [only] one [person or nation] that has stood [against] us to destroy us, but rather in each generation, they stand [against] us to destroy us, but the Holy One, blessed be He, rescues us from their hand.

ארמי אבד אבי First Fruits Declaration

צא ולמד מה בקש לכן הארמי לעשות ליעקב אבינו: שפָּרְעָה לא גזר אלא על הזכרים, ולכן בקש לעקר את־הכל. שנאמר: ארמי אבד אבי, ויָרַד מִצְרַיִם וַיִּגַר שָׁם בְּמִתֵּי מַעֲט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל, עֲצוּם וְרַב

Go out and learn what Lavan the Aramean sought to do to Ya'akov, our father; since Pharaoh only decreed [the death sentence] on the males but Lavan sought to uproot the whole [people]. As it is stated (Deuteronomy 26:5), "An Aramean was destroying my father and he went down to Egypt, and he resided there with a small number and he became there a nation, great, powerful and numerous."

וַיָּרַד מִצְרַיִם – אָנוּס עַל פִּי הַדְּבַר. וַיִּגַר שָׁם. מִלְּמַד שְׁלֵא יָרַד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלֵא לְגוֹר שָׁם, שְׁנֵאמַר: וַיֵּאמְרוּ אֶל־פְּרָעָה, לְגוֹר בְּאַרְץ בְּאֵנוּ, כִּי אֵין מְרַעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ, כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאַרְץ כְּנָעַן. וְעַתָּה יִשְׁבּוּ־נָא עַבְדֶּיךָ בְּאַרְץ גֹּשֶׁן

"And he went down to Egypt" - helpless on account of the word [in which God told Avraham that his descendants would have to go into exile]. "And he resided there" - [this] teaches that Ya'akov, our father, didn't go down to settle in Egypt, but rather [only] to reside there, as it is stated (Genesis 47:4), "And they said to Pharaoh, 'To reside in the land have we come, since there is not enough pasture for your servant's flocks, since the famine is heavy in the land of Canaan, and now please grant that your servants should dwell in the Land of Goshen.'"

בְּמִתֵּי מַעֲט. כְּמָה שְׁנֵאמַר: בְּשִׁבְעִים נַפְשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִם, וְעַתָּה שְׁמַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב

"As a small number" - as it is stated (Deuteronomy 10:22), "With seventy souls did your ancestors come down to Egypt, and now the Lord your God has made you as numerous as the stars of the sky."

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי. מִלְּמַד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם. גָּדוֹל עֲצוּם – כְּמָה שְׁנֵאמַר: וַיְבָנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ. בְּמֵאֵד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֶתָּם

"And he became there a nation" - [this] teaches that Israel [became] distinguishable there. "Great, powerful" - as it is stated (Exodus 1:7), "And the Children of Israel multiplied and swarmed and grew numerous and strong, most exceedingly and the land became full of them."

ורב. כמה שנאמר: רבבה כצמח השדה נתתיה, ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים, שדים נלנו ושערה צמח, ואת ערם ועריה. ואעבר עליה וארא מתבוססת בדמיה, ואמר לה בדמיה חי, ואמר לה בדמיה חי.

"And numerous" - as it is stated (Ezekiel 16:7), "I have given you to be numerous as the vegetation of the field, and you increased and grew and became highly ornamented, your breasts were set and your hair grew, but you were naked and barren."

וירעו אתנו המצרים ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה. וירעו אתנו המצרים – כמה שנאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו, ועלה מן הארץ

"And the Egyptians did bad to us" (Deuteronomy 26:6) - as it is stated (Exodus 1:10), "Let us be wise towards him, lest he multiply and it will be that when war is called, he too will join with our enemies and fight against us and go up from the land."

ויענונו. כמה שנאמר: ושימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם. ויבן ערי מסכנות לפרעה. את-פתם ואת-רעמסס.

"And afflicted us" - as is is stated (Exodus 1:11); "And they placed upon him leaders over the work-tax in order to afflict them with their burdens; and they built storage cities, Pithom and Ra'amses."

ויתנו עלינו עבדה קשה. כמה שנאמר: ויעבדו מצרים את-בני ישראל בפרה.

"And put upon us hard work" - as it is stated (Exodus 1:11), "And they enslaved the children of Israel with breaking work."

ונצעק אלהי אלהי אבותינו, וישמע ה' את-קלנו, וירא את-ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו.

"And we we cried out to the Lord, the God of our ancestors, and the Lord heard our voice, and He saw our affliction, and our toil and our duress" (Deuteronomy 26:7).

ונצעק אלהי אלהי אבותינו – כמה שנאמר: והיה בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים, ויאנחו בני-ישראל מ-העבודה ויצעקו, ותעל שועתם אל-האלהים מן העבדה.

"And we cried out to the Lord, the God of our ancestors" - as it is stated (Exodus 2:23); "And it was in those great days that the king of Egypt died and the Children of Israel sighed from the work and yelled out, and their supplication went up to God from the work."

וישמע ה' את קלנו. כמה שנאמר: וישמע אלהים את-נאקתם, ויזכר אלהים את-בריתו את-אברהם, את-יצחק ואת-יעקב.

"And the Lord heard our voice" - as it is stated (Exodus 2:24); "And God heard their groans and God remembered His covenant with Avraham and with Yitschak and with Ya'akov."

וירא את-ענינו. וזו פרישות דרך ארץ, כמה שנאמר: וירא אלהים את בני-ישראל וידע אלהים

"And He saw our affliction" - this [refers to] the separation from the way of the world, as it is stated (Exodus 2:25); "And God saw the Children of Israel and God knew."

וְאֶת־עַמְלָנוּ. אֵלֹהֵי הַבְּנִים. כִּמָּה שָׁנְאָמַר: כָּל־הַבֵּן הַיֵּלֹד הַיָּאֲרָה תִשְׁלִיכֵהוּ וְכָל־הַבַּת תַּחֲיוֹן.

"And our toil" - this [refers to the killing of the] sons, as it is stated (Exodus 1:24); "Every boy that is born, throw him into the Nile and every girl you shall keep alive."

וְאֶת לַחֲצֵנוּ. זֶו הַדְּחַק, כִּמָּה שָׁנְאָמַר: וְגַם־רָאִיתִי אֶת־הַלַּחֲצֵי אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם.

"And our duress" - this [refers to] the pressure, as it is stated (Exodus 3:9); "And I also saw the duress that the Egyptians are applying on them."

וַיִּזְאַנּוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזָרַע נְטוּיָה, וּבְמִרְאָה גְדֹלָה, וּבְאֹתוֹת וּבְמִפְתֵּימִים.

"And the Lord took us out of Egypt with a strong hand and with an outstretched forearm and with great awe and with signs and with wonders" (Deuteronomy 26:8).

וַיִּזְאַנּוּ ה' מִמִּצְרַיִם. לֹא עַל־יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא עַל־יְדֵי שְׂרָף, וְלֹא עַל־יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוֹדוֹ וּבְעֶצְמוֹ. שָׁנְאָמַר: וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהִפִּיתִי כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי ה'.

"And the Lord took us out of Egypt" - not through an angel and not through a seraph and not through a messenger, but [directly by] the Holy One, blessed be He, Himself, as it is stated (Exodus 12:12); "And I will pass through the Land of Egypt on that night and I will smite every firstborn in the Land of Egypt, from men to animals; and with all the gods of Egypt, I will make judgments, I am the Lord."

וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה – אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ; וְהִפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם. אֲנִי וְלֹא שְׂרָף; וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ; אֲנִי ה'. אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.

"And I will pass through the Land of Egypt" - I and not an angel. "And I will smite every firstborn" - I and not a seraph. "And with all the gods of Egypt, I will make judgments" - I and not a messenger. "I am the Lord" - I am He and there is no other.

בְּיַד חֲזָקָה. זֶו הַדְּבָר, כִּמָּה שָׁנְאָמַר: הִנֵּה יְדֵה' הַזֵּה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, בַּסּוּסִים, בַּחֲמֹרִים, בַּגְּמְלִים, בַּבָּקָר וּבַצֹּאן, דְּבָר כְּבֹד מְאֹד.

"With a strong hand" - this [refers to] the pestilence, as it is stated (Exodus 9:3); "Behold the hand of the Lord is upon your herds that are in the field, upon the horses, upon the donkeys, upon the camels, upon the cattle and upon the flocks, [there will be] a very heavy pestilence."

וּבְזָרַע נְטוּיָה. זֶו הַחֲרָב, כִּמָּה שָׁנְאָמַר: וְחָרְבוּ שְׁלֹפָה בְּיָדוֹ, נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלַיִם.

"And with an outstretched forearm" - this [refers to] the sword, as it is stated (I Chronicles 21:16); "And his sword was drawn in his hand, leaning over Jerusalem."

וּבְמִרְאָה גְדֹלָה. זֶו גְּלוּי שְׂכִינָה. כִּמָּה שָׁנְאָמַר, אוֹ הַנֶּסֶף אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לּוֹ גּוֹי מִקִּרְבִּי גּוֹי בְּמִסַּת בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזָרַע נְטוּיָה וּבְמִרְאִים גְּדוֹלִים כָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ.

"And with great awe" - this [refers to the revelation of] the Divine Presence, as it is stated (Deuteronomy 4:34), "Or did God try to take for Himself a nation from within a nation with enigmas, with signs and with wonders and with war and with a strong hand and with an outstretched forearm and with great and awesome acts, like all that the Lord, your God, did for you in Egypt in front of your eyes?"

ובאתות. זה המטה, כמה שנאמר: ואת המטה הזה תקח בידך, אשר תעשה בו את האתות.

"And with signs" - this [refers to] the staff, as it is stated (Exodus 4:17); "And this staff you shall take in your hand, that with it you will preform signs."

ובמפתים. זה הדם, כמה שנאמר: ונתתי מופתים בשמים ובארץ.

"And with wonders" - this [refers to] the blood, as it is stated (Joel 3:3); "And I will place my wonders in the skies and in the earth:

The Ten Plagues עשרת המכות

ב – ישפוך מן הכוס מעט יין"ש באח"ך עד"כשאומר דם ואש ותימרות עשן, עשר המכות ודצ

And when he says, "blood and fire and pillars of smoke" and the ten plagues and "detsakh," "adash" and "ba'achab," he should pour out a little wine from his cup.

דם ואש ותימרות עשן.

blood and fire and pillars of smoke."

דבר אחר: ביד חזקה שמים, ובזרע נטויה שמים, ובמרא גדל – שמים, ובאתות – שמים, ובמפתים – שמים.

Another [explanation]: "With a strong hand" [corresponds to] two [plagues]; "and with an outstretched forearm" [corresponds to] two [plagues]; "and with great awe" [corresponds to] two [plagues]; "and with signs" [corresponds to] two [plagues]; "and with wonders" [corresponds to] two [plagues].

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על-המצרים במצרים, ואלו הן:

These are [the] ten plagues that the Holy One, blessed be He, brought on the Egyptians in Egypt and they are:

דם	ערוב	Boils
Blood	[The] Mixture [of Wild Animals]	
צפרדע	דבר	
Frogs	Pestilence	
כנים	שחין	
Lice		

בָּרָד	Locusts	מַכַּת בְּכוֹרוֹת
Hail	חֹשֶׁךְ	Slaying of [the] Firstborn
אֲרֵבָה	Darkness	

ב"ש באח"ך עד"רבי יהודה היה נותן בהם סמנים: דצ

Rabbi Yehuda was accustomed to giving [the plagues] mnemonics: *Detsakh* [the Hebrew initials of the first three plagues], *Adash* [the Hebrew initials of the second three plagues], *Beachav* [the Hebrew initials of the last four plagues].

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שֶׁלְקוֹ הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת? בְּמִצְרַיִם מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֹּאמְרוּ הַחֹרְטָמִים אֶל פַּרְעֹה: אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא, וְעַל הַיָּם מָה הוּא אוֹמֵר? וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם, וַיֵּרְאוּ הָעַם אֶת־ה', וַיֹּאמְרוּ בֵּי יְדֵי וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוֹ. כִּמָּה לְקוֹ בְּאֲצַבַּע? עֶשֶׂר מַכּוֹת. אָמַר מֵעַתָּה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ עֶשֶׂר מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת.

Rabbi Yose Hagelili says, "From where can you [derive] that the Egyptians were struck with ten plagues in Egypt and struck with fifty plagues at the Sea? In Egypt, what does it state? 'Then the magicians said unto Pharaoh: 'This is the *finger* of God' (Exodus 8:15). And at the Sea, what does it state? 'And Israel saw the Lord's great *hand* that he used upon the Egyptians, and the people feared the Lord; and they believed in the Lord, and in Moshe, His servant' (Exodus 14:31). How many were they struck with with the finger? Ten plagues. You can say from here that in Egypt, they were struck with ten plagues and at the Sea, they were struck with fifty plagues."

רבי אליעזר אומר: מנין שְׁכַל־מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שֶׁל אַרְבַּע מַכּוֹת? שְׁנָאָמַר: יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה – אַחַת, זַעַם – שְׁתֵּי, וְצָרָה – שְׁלֹשׁ, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים – אַרְבַּע. אָמַר מֵעַתָּה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ אַרְבַּעִים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ מֵאֵתִים מַכּוֹת.

Rabbi Eliezer says, "From where [can you derive] that every plague that the Holy One, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt was [composed] of four plagues? As it is stated (Psalms 78:49): 'He sent upon them the fierceness of His anger, wrath, and fury, and trouble, a sending of messengers of evil.' 'Wrath' [corresponds to] one; 'and fury' [brings it to] two; 'and trouble' [brings it to] three; 'a sending of messengers of evil' [brings it to] four. You can say from here that in Egypt, they were struck with forty plagues and at the Sea, they were struck with two hundred plagues."

רבי עקיבא אומר: מנין שְׁכַל־מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הֵיטָה שֶׁל חֲמִשׁ מַכּוֹת? שְׁנָאָמַר: יִשְׁלַח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אַפּוֹ – אַחַת, עֲבָרָה – שְׁתֵּי, זַעַם – שְׁלֹשׁ, וְצָרָה – אַרְבַּע, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים – חֲמִשׁ. אָמַר מֵעַתָּה: בְּמִצְרַיִם לְקוֹ חֲמִשִּׁים מַכּוֹת וְעַל הַיָּם לְקוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים מַכּוֹת.

Rabbi Akiva says, "From where [can you derive] that every plague that the Holy One, blessed be He, brought upon the Egyptians in Egypt was [composed] of five plagues? As it is stated (Psalms 78:49): 'He sent upon them the fierceness of His anger, wrath, and fury, and trouble, a sending of messengers of evil.' 'The fierceness of His anger' [corresponds to] one; 'wrath' [brings it to] two; 'and fury' [brings it to] three; 'and trouble' [brings it to] four; 'a sending

of messengers of evil' [brings it to] five. You can say from here that in Egypt, they were struck with fifty plagues and at the Sea, they were struck with two hundred and fifty plagues."

דיינו Dayenu

כמה מעלות טובות למקום עלינו

How many degrees of good did the Place [of all bestow] upon us!

אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דינו.

If He had taken us out of Egypt and not made judgements on them; [it would have been] enough for us.

אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דינו.

If He had made judgments on them and had not made [them] on their gods; [it would have been] enough for us.

אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את־בכוריהם, דינו.

If He had made [them] on their gods and had not killed their firstborn; [it would have been] enough for us.

אלו הרג את־בכוריהם ולא נתן לנו את־ממונם, דינו.

If He had killed their firstborn and had not given us their money; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־ממונם ולא קרע לנו את־הים, דינו.

If He had given us their money and had not split the Sea for us; [it would have been] enough for us.

אלו קרע לנו את־הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דינו.

If He had split the Sea for us and had not taken us through it on dry land; [it would have been] enough for us.

אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו דינו.

If He had taken us through it on dry land and had not pushed down our enemies in [the Sea]; [it would have been] enough for us.

אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דינו.

If He had pushed down our enemies in [the Sea] and had not supplied our needs in the wilderness for forty years; [it would have been] enough for us.

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את־המן דינו.

If He had supplied our needs in the wilderness for forty years and had not fed us the manna; [it would have been] enough for us.

אלו האכילנו את־המן ולא נתן לנו את־השבת, דינו.

If He had fed us the manna and had not given us the Shabbat; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־השבת, ולא קרבנו לפני הר סיני, דינו.

If He had given us the Shabbat and had not brought us close to Mount Sinai; [it would have been] enough for us.

אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את־התורה. דינו.

If He had brought us close to Mount Sinai and had not given us the Torah; [it would have been] enough for us.

אלו נתן לנו את־התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דינו.

If He had given us the Torah and had not brought us into the land of Israel; [it would have been] enough for us.

אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את־בית הבחירה דינו.

If He had brought us into the land of Israel and had not built us the 'Chosen House' [the Temple; it would have been] enough for us.

על אחת, כמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו: שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם, והרג את־בכוריהם, ונתן לנו את־ממזנם, וקרע לנו את־הים, והעבירנו בתוכו בחרבה, ושקע צרנו בתוכו, וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את־המן, ונתן לנו את־השבת, וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את־התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את־בית הבחירה לכפר על־כל־עוונותינו.

How much more so is the good that is doubled and quadrupled that the Place [of all bestowed] upon us [enough for us]; since he took us out of Egypt, and made judgments with them, and made [them] with their gods, and killed their firstborn, and gave us their money, and split the Sea for us, and brought us through it on dry land, and pushed down our enemies in [the Sea], and supplied our needs in the wilderness for forty years, and fed us the manna, and gave us the Shabbat, and brought us close to Mount Sinai, and gave us the Torah, and brought us into the land of Israel and built us the 'Chosen House' [the Temple] to atone upon all of our sins.

אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

בחור הוא, גדול הוא, דגול הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

הדור הוא, ותיק הוא, זכאי הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

חסיד הוא, טהור הוא, יחיד הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

כביר הוא, למוד הוא, מלך הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

נורא הוא, סגיב הוא, עזז הוא יבנה ביתו בקרוב. במהרה, במהרה, בימינו בקרוב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בקרוב.

פּוֹדָה הוּא, צָדִיק הוּא, קְדוֹשׁ הוּא יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב.

רַחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תְּקִיף הוּא יְבִנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב.

Mighty is He, may He build His house soon. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Chosen is He, great is He, noted is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Splendid is He, distinguished is He, meritorious is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Pious is He, pure is He, unique is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Powerful is He, wise is He, A king is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Awesome is He, exalted is He, heroic is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

A restorer is He, righteous is He, holy is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

Merciful is He, the Omnipotent is He, dynamic is He. Quickly, quickly, in our days, soon. God build, God build, build Your house soon.

אחד מי יודע

אָחַד מִי יוֹדֵעַ? אָחַד אֲנִי יוֹדֵעַ: אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

שֵׁשׁ מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשׁ אֲנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

שְׁמוֹנֵה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנֵה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

תְּשַׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תְּשַׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תְּשַׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֵה יְמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּת, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אַבּוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ? עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֶשְׂרֵה דְבָרַי, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ. עֶשְׂרֵה אֶחָד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵי־אֵשׁ, עֶשְׂרֵה דְבָרַי, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי־אֵשׁ, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵי־אֵשׁ, עֶשְׂרֵה דְבָרַי, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מְדֵי־אֵשׁ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי־אֵשׁ, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵי־אֵשׁ, עֶשְׂרֵה דְבָרַי, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנֶה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שְׁבֻתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ.

Who knows one? I know one: One is our God in the heavens and the earth. Who knows two? I know two: two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows three? I know three: three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows four? I know four: four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows five? I know five: five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows six? I know six: six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows seven? I know seven: seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows eight? I know eight: eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows nine? I know nine: nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows ten? I know ten: ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows eleven? I know eleven: eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows twelve? I know twelve: twelve are the tribes, eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth. Who knows thirteen? I know thirteen: thirteen are the characteristics, twelve are the tribes, eleven are the stars, ten are the statements, nine are the months of birth, eight are the days of circumcision, seven are the days of the week, six are the orders of the Mishnah, five are the books of the Torah, four are the mothers, three are the fathers, two are the tablets of the covenant, One is our God in the heavens and the earth.

Chad Gadya

חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא דְזַבִּין אַבָּא בְתַרֵּי זַזְי, חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא וְאַקְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בְתַרֵּי זַזְי. חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא.

וְאַתָּא כְּלָבָא וְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְאַקְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בְתַרֵּי זַזְי. חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא.

וְאַתָּא חוּטְרָא וְהַפָּה לְכְּלָבָא, דְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְאַקְלָה לְגַדְיָא, דְזַבִּין אַבָּא בְתַרֵּי זַזְי. חַד גַּדְיָא, חַד גַּדְיָא.

וְאַתָּא נוֹרָא וְשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
 וְאַתָּא מִיָּא וְכֶבֶה לְנוֹרָא, דְּשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
 וְאַתָּא תּוֹרָא וְשֵׁתָה לְמִיָּא, דְּכֶבֶה לְנוֹרָא, דְּשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
 וְאַתָּא הַשּׁוּחַט וְשֵׁחַט לְתוֹרָא, דְּשֵׁתָה לְמִיָּא, דְּכֶבֶה לְנוֹרָא, דְּשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
 וְאַתָּא מְלַאךְ הַמּוֹת וְשֵׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשֵׁחַט לְתוֹרָא, דְּשֵׁתָה לְמִיָּא, דְּכֶבֶה לְנוֹרָא, דְּשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
 וְאַתָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֵׁחַט לְמְלַאךְ הַמּוֹת, דְּשֵׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשֵׁחַט לְתוֹרָא, דְּשֵׁתָה לְמִיָּא, דְּכֶבֶה לְנוֹרָא, דְּשֵׁרֶף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְבָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאֶקְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרִּי זִוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

One kid, one kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came a cat and ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came a dog and bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came a stick and hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came fire and burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came water and extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came a bull and drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came the *schochet* and slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came the angel of death and slaughtered the *schochet*, who slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

Then came the Holy One, blessed be He and slaughtered the angel of death, who slaughtered the *schochet*, who slaughtered the bull, that drank the water, that extinguished the fire, that burnt the stick, that hit the dog, that bit the cat, that ate the kid that my father bought for two *zuz*, one kid, one kid.

רַבִּין גַּמְלִיאֵל הֵיךָ אוֹמֵר: כֹּל שְׁלֵא אָמַר שְׁלֵשָׁה דְּבָרִים אֵלוּ בְּפִסְחָא, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ, וְאֵלוּ הֵן: פֶּסַח, מִצֵּה, וּמָרוֹר.

Rabban Gamliel was accustomed to say, Anyone who has not said these three things on Pesach has not fulfilled his obligation, and these are them: the Pesach sacrifice, matsah and *marror*.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קיים, על שום מה? על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם זבח פסח הוא לי, אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים, ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו.

The Pesach [passover] sacrifice that our ancestors were accustomed to eating when the Temple existed, for the sake of what [was it]? For the sake [to commemorate] that the Holy One, blessed be He, passed over the homes of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 12:27); "And you shall say: 'It is the passover sacrifice to the Lord, for that He passed over the homes of the Children of Israel in Egypt, when He smote the Egyptians, and our homes he saved.' And the people bowed the head and bowed."

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם.

This matsah that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that our ancestors' dough was not yet able to rise, before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, revealed [Himself] to them and redeemed them, as it is stated (Exodus 12:39); "And they baked the dough which they brought out of Egypt into matsa cakes, since it did not rise; because they were expelled from Egypt, and could not tarry, neither had they made for themselves provisions."

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר: ומררו את חיייהם בעבדה קשה, בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך.

This *marror* [bitter greens] that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 1:14); "And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field; in all their service, wherein they made them serve with rigor."

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף אותנו גאל עמהם, שנאמר: ואתנו הוציא משם, למען הביא אותנו, לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו.

In each and every generation, a person is obligated to see himself as if he left Egypt, as it is stated (Exodus 13:8); "And you shall explain to your son on that day: For the sake of this, did the Lord do [this] for me in *my* going out of Egypt." Not only our ancestors did the Holy One, blessed be He, redeem, but rather also us [together] with them did He redeem, as it is stated (Deuteronomy 6:23); "And He took us out from there, in order to bring us in, to give us the land which He swore unto our fathers."

Holds the cup in hand, cover the matsah and say:

לפיכך אנו חייבים להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו: הוציאנו מעבדות לחרות מרגון לשמחה, ומאבל ליום טוב, ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאולה. ונאמר לפניו שירה חדשה: הללויה.

Therefore we are obligated to thank, praise, laud, glorify, exalt, lavish, bless, raise high, and acclaim He who made all these miracles for our ancestors and for us: He brought us out from slavery to freedom, from sorrow to joy, from mourning to [celebration of] a festival, from darkness to great light, and from servitude to redemption. And let us say a new song before Him, Halleluyah!

הללויה הללו עבדי ה', הללו את־שם ה'. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם. ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם ה'.
רם על־כל־גוים ה', על השמים כבודו. מי כִּי אֱלֹהֵינוּ הַמְגִבִּיהַי לְשִׁבְתָּ, הַמְשַׁפִּילִי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ? מִקִּימִי
מֵעֶפֶר דָּל, מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבְּנִים שְׂמֵחָה.
הללויה.

Halleluyah! Praise, servants of the Lord, praise the name of the Lord. May the Name of the Lord be blessed from now and forever. From the rising of the sun in the East to its setting, the name of the Lord is praised. Above all nations is the Lord, His honor is above the heavens. Who is like the Lord, our God, Who sits on high; Who looks down upon the heavens and the earth? He brings up the poor out of the dirt; from the refuse piles, He raises the destitute. To seat him with the nobles, with the nobles of his people. He seats a barren woman in a home, a happy mother of children. Halleluyah! (Psalms 113)

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזָ, הִיְתִהּ יְהוּדָה לְקִדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְשֻׁלוֹתָיו. הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, הַיַּרְדֵּן יָסָב
לְאַחֹר. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן. מִה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוֹס, הַיַּרְדֵּן – תִּסָּב לְאַחֹר, הַהָרִים – תִּרְקְדוּ
כְּאֵילִים, גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי־צֹאן. מִלְפָּנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ, מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהֶפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מַיִם, חֲלַמִּישׁ לְמַעְיָנוּ־מַיִם

In Israel's going out from Egypt, the house of Ya'akov from a people of foreign speech. Yehudah became His -holy one, Israel, His dominion. The Sea saw and fled, the Jordan turned to the rear. The mountains danced like rams, the hills like young sheep. What is happening to you, O Sea, that you are fleeing, O Jordan that you turn to the rear; O mountains that you dance like rams, O hills like young sheep? From before the Master, tremble O earth, from before the Lord of Ya'akov. He who turns the boulder into a pond of water, the flint into a spring of water. (Psalms 114)

Stop before Baruch ata hashem... asher gealanu (7:35 PM right before hagaddah says drink second cup) – say goodbye to those on Zoom and turn off devices – leave table as is including seder plate - light candles – daven maariv

LATE SEDER SECTION:

At 8:30 PM – Lean - Drink first cup of wine again – no new kiddush for those who used God's name earlier (just blessing on wine) - if earlier kiddush did not use God's name use it now –

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו. ונתת לנו ה' אלהינו באהבה (לשבת: שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, (לשבת: את יום השבת הזה ו) את יום חג המצות הזה זמן חרותנו, (לשבת: באהבה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (לשבת: ושבת) ומועדי קדשך (לשבת: באהבה וברצון) בשמחה ובששון הנחלתנו.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who has chosen us from all peoples and has raised us above all tongues and has sanctified us with His commandments. And You have given us, Lord our God, [Sabbaths for rest], appointed times for happiness, holidays and special times for joy, [this Sabbath day, and] this Festival of Matsot, our season of freedom [in love] a holy convocation in memory of the Exodus from Egypt. For You have chosen us and sanctified us above all peoples. In Your gracious love, You granted us Your [holy Sabbath, and] special times for happiness and joy.

ברוך אתה ה', מקדש (לשבת: השבת ו) ישראל והזמנים

Blessed are You, O Lord, who sanctifies [the Sabbath,] Israel, and the appointed times.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who creates the fruit of the vine.

Drink wine while leaning to the left.

ABRIDGED MAGGID

Uncover the matzas, raise the Seder plate, and say:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי ויכל, כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הקא, לשנה הבאה בארעא ד'שאל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

This is the bread of destitution that our ancestors ate in the land of Egypt. Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people.

Remove the seder plate with matza from the table. Pour a second cup of wine. Ask yourself:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות? שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה – כלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות – הלילה הזה (כלו) מרור. שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת – הלילה הזה שתי פעמים. שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין – הלילה הזה כלנו מסבין.

What differentiates this night from all [other] nights? On all [other] nights we eat chametz and matzah; this night, only matzah? On all [other] nights we eat other vegetables; tonight (only) marror. On all [other] nights, we don't dip [our food], even one time; tonight [we dip it] twice. On [all] other nights, we eat either sitting or reclining; tonight we all recline.

Put the seder plate back on the table. The Matza should now be left uncovered during the saying of the Haggadah.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויזציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספור ביציאת מצרים. וכל המרבה לספור ביציאת מצרים הרי זה משבח.

We were slaves to Pharaoh in the land of Egypt. And the Lord, our God, took us out from there with a strong hand and an outstretched forearm. And if the Holy One, blessed be He, had not taken our ancestors from Egypt, behold we and our children and our children's children would [all] be enslaved to Pharaoh in Egypt. And even if we were all sages, all discerning, all elders, all knowledgeable about the Torah, it would be a commandment upon us to tell the story of the exodus from Egypt. And anyone who adds [and spends extra time] in telling the story of the exodus from Egypt, behold he is praiseworthy.

Clarification: Skip Maaseh Be'Rabi Eliezer, Amar Rabbi Elazar ben Azariah, Baruch HaMakom, Four Children / Banim

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועקשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל-כל-העם, כה אמר ה' אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים.

From the beginning, our ancestors were idol worshipers. And now, the Place [of all] has brought us close to His worship, as it is stated (Joshua 24:2-4), "Yehoshua said to the whole people, so said the Lord, God of Israel, 'Over the river did your ancestors dwell from always, Terach the father of Avraham and the father of Nachor, and they worshiped other gods.

ואקח את-אביכם את-אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל-ארץ כנען, וארבה את-זרעו ואתן לו את-יצחק, ואתן ליצחק את-יעקב ואת-עשו. ואתן לעשו את-הר שעים לרשת אתו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

And I took your father, Avraham, from over the river and I made him walk in all the land of Canaan and I increased his seed and I gave him Yitschak. And I gave to Yitschak, Ya'akov and Esav; and I gave to Esav, Mount Seir [in order that he] inherit it; and Yaakov and his sons went down to Egypt."

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא חשב את-הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברם, ידע תדע כי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה. וגם את-הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי-כן יצאו ברכש גדול.

Blessed be the One who keeps His promise to Israel, blessed be He; since the Holy One, blessed be He, calculated the end [of the exile,] to do as He said to Avraham, our father, in the Covenant between the Pieces, as it is stated (Genesis 15:13-14), "And He said to Avram, 'you should surely know that your seed will be a stranger in a land that is not theirs, and they will enslave them and afflict them four hundred years. And also that nation for which they shall toil will I judge, and afterwards they will go out with much property.'"

Skip Tzei U'lemad section including all analysis of Deuteronomy 26 until end of Al Achat Kama v'Kama - Continue with...

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח, מצה, ומרור.

Rabban Gamliel was accustomed to say, Anyone who has not said these three things on Pesach has not fulfilled his obligation, and these are them: the Pesach sacrifice, matzah and marror.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קיים, על שום מה? על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם זבח פסח הוא לי, אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים, ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו.

The Pesach [passover] sacrifice that our ancestors were accustomed to eating when the Temple existed, for the sake of what [was it]? For the sake [to commemorate] that the Holy One, blessed be He, passed over the homes of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 12:27); "And you shall say: 'It is the passover sacrifice to the Lord, for that He passed over the homes of the Children of Israel in Egypt, when He smote the Egyptians, and our homes he saved.' And the people bowed the head and bowed."

Hold the matza in your hand.

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם.

This matzah that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that our ancestors' dough was not yet able to rise, before the King of the kings of kings, the Holy One, blessed be He, revealed [Himself] to them and redeemed them, as it is stated (Exodus 12:39); "And they baked the dough which they brought out of Egypt into matzah cakes, since it did not rise; because they were expelled from Egypt, and could not tarry, neither had they made for themselves provisions."

Hold the marror in your hand.

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר: וימררו אותם במרור, בחמר ובלבנים ובקל-עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך.

This marror [bitter greens] that we are eating, for the sake of what [is it]? For the sake [to commemorate] that the Egyptians embittered the lives of our ancestors in Egypt, as it is stated (Exodus 1:14); "And they made their lives bitter with hard service, in mortar and in brick, and in all manner of service in the field; in all their service, wherein they made them serve with rigor."

בכל-דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים. לא את-אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף אותנו גאל עמקם, שנאמר: ואותנו הוציא משם, למען הביא אותנו, לתת לנו את-הארץ אשר נשבע לאבותינו.

In each and every generation, a person is obligated to see oneself as if he or she had left Egypt, as it is stated (Exodus 13:8); "And you shall explain to your son on that day: For the sake of this, did the Lord do [this] for me in my going out of Egypt." Not only our ancestors did the Holy One, blessed be He, redeem, but rather also us [together] with them did He redeem, as it is stated

(Deuteronomy 6:23); "And He took us out from there, in order to bring us in, to give us the land which He swore unto our fathers."

Skip lefikach, halleluyah, b'tzeit. Continue with...

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את־אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה לאֶל־בו מצה ומרור. כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך. ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה ה', גאל ישראל.

Blessed are You, Lord our God, King of the universe, who redeemed us and redeemed our ancestors from Egypt, and brought us on this night to eat matzah and marror; so too, Lord our God, and God of our ancestors, bring us to other appointed times and holidays that will come to greet us in peace, joyful in the building of Your city and happy in Your worship; that we shall eat there from the offerings and from the Pesach sacrifices, the blood of which shall reach the wall of Your altar for favor, and we shall thank You with a new song upon our redemption and upon the restoration of our souls. Blessed are you, Lord, who redeemed Israel.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן

Blessed are You, Lord our God, who creates the fruit of the vine.

Drink second cup of wine while leaning to the left.

The abridged seder is to decrease loneliness and to put more emphasis on the earlier Hagaddah recitation. If you would like to expand this section with discussion, reflection or song, or repeat some or all of the 'Zoom Seder' content, this is encouraged - "all who increase in the telling of the story are praiseworthy" - kol hamarbeh l'saper harei zeh meshubach!

CONTINUE

Rachtza - Motzi - Matzah - Marror - Korech - Shulchan Orech - Tzafon - Barech - Hallel - Nirtza

Nirtza songs that were recited as part of Early Seder Section do not need to be repeated.

Chag Kasher v'Samayach to you and your families!

Blessing for health and happiness.